

Werkprogramma 2020 Omgevingswet Dordrecht

2 maart 2020

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

Op weg naar minder regels en meer ruimte voor initiatief

De Omgevingswet is een van de grootste wetgevingsoperaties in onze geschiedenis. Terwijl de wet en haar uitvoeringsregelgeving gemaakt worden, bereiden gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk zich al volop voor op haar komst. Dat gebeurt in zo'n 150 Chw-experimenten en ruim 200 pilots.

Algemeen: Managen van onzekerheden

Per 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Volgens een recente brief van de minister aan de 2^e Kamer is er geen sprake van uitstel, hoewel het definitieve besluit pas in de zomer wordt genomen en onderdelen van de wet nog steeds niet definitief bekend zijn. De afgelopen jaren hebben we hard aan de voorbereidingen gewerkt en ook al flinke stappen gezet op het gebied van kennis verwerven, anders werken, werkprocessen en opstellen van nieuwe instrumenten. We doen dit zoveel mogelijk binnen de staande organisatie en met onze partners in de regio.

Het komende jaar ligt de focus op wat er minimaal nodig is om vanaf 2021 volgens de Omgevingswet te kunnen werken. We richten ons daarom op de volgende onderwerpen:

1. Topprioriteit DSO (digitaal stelsel Omgevingswet): aanvragen van vergunningen kunnen ontvangen en behandelen; plannen (d.i. wijzigingen van het Omgevingsplan) kunnen publiceren
2. Werkprocessen: aanvragen van vergunningen en meldingen kunnen behandelen
3. Participatie: mogelijk aanpassen van het participatiebeleid, extra aandacht voor participatie door vergunningaanvragers
4. Communicatie en opleiding: nieuwe kennis en competenties nodig
5. Voorbereiden Omgevingsplan: overgangstermijn zo kort mogelijk houden om fouten te minimaliseren
6. Opstellen en vaststellen Omgevingsvisie: beleidsmatige basis die nodig is voor het opstellen van het Omgevingsplan

Deze acties zijn gebaseerd op de minimale actielijst van de VNG en vertaald naar de Dordtse praktijk. Dit voorbereidingsjaar staat in het teken van de juiste dingen doen en het managen van onzekerheden.

Kwaliteitseisen en uitgangspunten bij de implementatie

Het doel van de Omgevingswet is om de gemeenten meer beleidsvrijheid te geven, meer ruimte te geven aan initiatieven en de dienstverlening te verbeteren. Het moet "eenvoudiger, sneller en beter". In de praktijk is het een uitermate complexe operatie waarvan de impact voor de gemeenten zich maar langzaam ontvouwt. Daarom is het goed om een aantal kwaliteitseisen en uitgangspunten te benoemen die we in Dordrecht bij dit proces hanteren.

- a. Bij het omzetten van de lokale regels naar het nieuwe Omgevingsplan maken we waar mogelijk een dereguleringsslag.
We kunnen de Omgevingswet gebruiken om meer zaken te regelen, maar ook om te dereguleren. Voor een deel zal het nodig zijn om meer te regelen, bijvoorbeeld voor de energietransitie, maar voor een deel ook niet. We streven er naar om per saldo een dereguleringsslag te maken bij het omzetten van de lokale regels. Het biedt eenmalig de kans tot een harmonisatie en vereenvoudiging van regelgeving binnen de gemeente: het Omgevingsplan wordt hiermee eenvoudiger. Het kost wel meer tijd en inzet van beleidsmedewerkers en er is extra besluitvorming nodig.
Het alternatief is om alle lokale regels beleidsneutraal over te zetten naar het Omgevingsplan. Dan behouden we de status quo en voldoen minder aan de geest van de wet.

- b. De dienstverlening blijft op 1 januari 2021 minimaal op hetzelfde niveau.
 Dit betekent 1 toegankelijk loket (ook analoog), het gebruik van begrijpelijke taal en het opstellen van vragenbomen voor dezelfde producten als nu in ons Omgevingsloket staan. We hebben hiervoor onder meer in 2020 extra capaciteit nodig voor het opstellen van vragenbomen (hiervoor is enig budget beschikbaar) en vanaf 2021 mogelijk meer capaciteit voor de begeleiding van initiatiefnemers. Dit uitgangspunt is conform de huidige gemeentelijke doelstellingen. Het alternatief is accepteren dat de dienstverlening op 1 januari 2021 zakt onder het huidige niveau en langzaam omhoog gaat. We koppelen dan bijvoorbeeld het opstellen van vragenbomen aan het omzetten van de lokale regels naar het nieuwe Omgevingsplan. Daarmee vullen we langzaam het Omgevingsloket (de mogelijkheid voor initiatiefnemers om digitaal te checken of een vergunning nodig is, zie hieronder). De dienstverlening op 1 januari 2021 verhogen is praktisch niet haalbaar, gelet op de korte termijn die er is tussen het beschikbaar komen van de benodigde software en de invoering van de wet en de extra capaciteit die hiervoor nodig is.

Het nieuwe Omgevingsloket

Waarmee kunnen wij u helpen?

Ik wil wat veranderen aan mijn huis, tuin of bedrijf

➤ Naar vergunningcheck

Doet hier de vergunningcheck om te kijken of u een vergunning nodig heeft of melding moet doen.

Direct een aanvraag of melding indienen

➤ Direct naar aanvragen

Weet u al voor welke activiteit(en) u een vergunning moet aanvragen of melding moet doen? Dien hier direct een

Ik wil weten welke wetten en regels er gelden voor mijn huis, tuin of bedrijf

➤ Regels op de kaart

Bekijk hier de kaart om te zien welke regels op een locatie van toepassing zijn.

- c. We streven ernaar om binnen 4 jaar na invoering van de wet het nieuwe Omgevingsplan gereed te hebben.
Op 1 januari 2021 worden de bestemmingsplannen en de bruidsschat van rechtswege omgezet in een tijdelijk Omgevingsplan. Dit tijdelijke Omgevingsplan voldoet nog niet aan de eisen van de Omgevingswet. Gemeenten hebben tot 2029 de tijd om dit voor elkaar te krijgen. Zolang er 2 systemen naast elkaar bestaan is het ingewikkeld werken voor plantoetsers en toezichthouders; de kans op fouten is groter en het is lastig uit te leggen aan initiatiefnemers. Het streven is om die periode zo kort mogelijk te houden. Het betekent wel dat er extra juridische capaciteit nodig is en ook het beleid (i.c. omgevingsvisie, programma's, programmering en data) moet op orde zijn. Er zal een aantal jaren een multidisciplinair samengesteld team min of meer full time aan moeten werken. Naast de dagelijkse gang van zaken, zoals het adviseren over initiatieven, betekent dit een grote opgave. Daarnaast zal de raad hier met zijn vergaderschema rekening mee moeten houden. Commitment van de gehele organisatie is dus nodig.
Het alternatief is om de volle overgangperiode te gebruiken. Ook dan is er extra juridische capaciteit nodig, maar de capaciteit wordt over een groter aantal jaren verspreid. Een kortere periode dan 4 jaar is niet haalbaar.
- d. De taakverdeling tussen de gemeente en de Omgevingsdienst (OZHZ) blijft op hoofdlijnen gelijk.
Het werk van de Omgevingsdienst verandert met de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging. De technische toets vervalt voor de eenvoudige bouwwerken (tot en met het niveau van grondgebonden woningen), maar daarvoor komen andere vergunningen in de plaats vanwege nieuw te behalen doelen: gezondheid, klimaatadaptatie, energietransitie. Met globalere planregels neemt het aantal complexe zaken toe. Plantoetsers hebben meer onderbouwing nodig, moeten kunnen afwegen en krijgen een procesregierol. De gemeente zal vaker om advies worden gevraagd. Dat betekent nieuwe competenties voor een deel van de medewerkers. We gaan er van uit dat de OZHZ dit tijdig kan organiseren.

Het alternatief is dat de gemeente een aantal taken van de OZHZ weer terug neemt. Het voordeel daarvan zou kunnen zijn dat sommige processen sneller gaan. Maar dit weegt lang niet op tegen de nadelen. Het zou alleen kunnen gelden voor bouw- en APV-taken en dit zijn taken die we al vele jaren niet meer zelfstandig uitvoeren. We zouden we dit weer volledig opnieuw moeten opzetten. Een praktisch nadeel is verder dat we 2 digitale systemen moeten inrichten. Het is vanuit het oogpunt van het DSO het meest eenvoudig om alle fysieke vergunningen door de OZHZ te laten behandelen.
- e. We laten onze organisatie organisch meegroeien met de nieuwe werkwijzen die het gevolg zijn van de Omgevingswet.
Onder andere doordat we permanent integraal gaan werken aan de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en veel meer datagestuurd moeten gaan werken zouden we er voor kunnen kiezen om onze organisatiestructuur hier op aan te passen. Dat zou veel energie kosten die we beter kunnen steken in het aanleren van de nieuwe benodigde competenties. We gaan er van uit dat onze organisatie op dit moment voldoende aanknopingspunten biedt om zich de nieuwe werkwijzen eigen te maken.

Overige aandachtspunten

Financiële effecten

De invoeringskosten van de wet voor Dordrecht hebben we goed in beeld en deze zijn financieel gedekt. Dat is minder dan een gemiddelde gemeente van onze omvang. Dat komt omdat we in ZHZ en de Drechtsteden intensief samenwerken bij het invoeren van de Omgevingswet en daarmee werk en kosten delen. Ook het feit dat onze organisatie al is ingericht op "anders werken" scheelt in de kosten.

Na de invoering van de wet zijn er ook incidentele en structurele kosten die een stuk lastiger in te schatten zijn, maar waar we wel rekening mee moeten houden. Het gaat onder meer om de volgende werkzaamheden en kosten:

- Omzetten van de huidige lokale regels naar Omgevingsplan nieuwe stijl.
- Inpassen van de bruidsschat (ca 600 rijksregels die naar de gemeente worden overgedragen).
- Binnen 2 jaar het omzetten van geluidvergunningen bij geluidgezoneerde bedrijventerreinen.
- De bijdrage voor nazorglocaties (bodemverontreiniging) vervalt mogelijk.
- Bijdrage in het beheer van het digitale stelsel, zowel lokaal als landelijk.
- Verschillende verplichtingen in de wet leiden onvermijdelijk tot een groter gebruik van (GIS)data.

Wij zullen dit bij de kadernota verder uitwerken.

Participatie

Participatie is een belangrijk thema in de Omgevingswet en ook in Dordrecht hechten we hieraan grote waarde. De minister heeft over dit thema eind januari 2020 het volgende toegezegd aan de Eerste Kamer:

In het Invoeringsbesluit dat naar de Raad van State wordt gestuurd zal een motiveringsplicht worden opgenomen waarmee decentrale overheden moeten aangeven in hoeverre aan het lokaal vastgestelde en gepubliceerde participatiebeleid is voldaan. Ik zal bevorderen dat overheden expliciet aandacht besteden aan het betrekken van doelgroepen die normaal gesproken ondervertegenwoordigd zijn bij participatie. Naar aanleiding van de evaluatie van de Omgevingswet kan worden bepaald of andere of nadere eisen aan participatie alsnog noodzakelijk zijn.

Bovendien heeft de 1^e Kamer op 11 feb 2020 een motie aangenomen die de regering verzoekt om in het Invoeringsbesluit Omgevingswet een regeling op te nemen die ervoor zorgt dat er een plicht ontstaat voor gemeenten, provincies en waterschappen om participatiebeleid op te stellen.

Nieuw is dat niet alleen de gemeente, maar ook de aanvrager van een vergunning in sommige gevallen verplicht is om participatie te organiseren. Dit kan de gemeenteraad verplicht stellen bij aanvragen van vergunningen die afwijken van het omgevingsplan. De Omgevingswet verwacht in elk geval dat de gemeente participatie stimuleert.

Wij zullen checken of hetgeen wij nu geregeld hebben voor participatie voldoet aan deze eisen en wensen. Zo nodig zullen we ons arsenaal aanvullen.

Raadsbesluiten

De rol en de bevoegdheden van de raad veranderen. Om daar helderheid in te krijgen is het wenselijk dat de raad de volgende besluiten neemt:

- Voor welke buitenplanse activiteiten wil de raad een (bindend) adviesrecht hebben.
- Voor welke activiteiten draagt de raad de bevoegdheid om het Omgevingsplan te wijzigen over aan het college (delegatiebesluit).
- Op welke buitenplanse activiteiten is participatie verplicht.
- Voor welke activiteiten wordt de (in te stellen) gemeentelijke adviescommissie om advies gevraagd.

De voorstellen voor deze besluiten bieden we in het 2^e en 3^e kwartaal aan het college aan.

Risico's

De invoering van de Omgevingswet is complex: het gaat om andere regels, andere instrumenten, andere bestuurlijke rollen, andere digitale systemen, andere werkprocessen, andere financiering. En dat alles tegelijkertijd. Het is niet te verwachten dat op 1 januari 2021 alles vlekkeloos verloopt. En dat is niet erg. We zullen in het 1^e en 2^e kwartaal de belangrijkste risico's in beeld brengen, met daarbij ons handelingsperspectief.

Werkprogramma

Het programma is verdeeld in activiteiten die vereist zijn om per 2021 aan de verplichtingen van de Omgevingswet te kunnen voldoen en in activiteiten die lokaal noodzakelijk zijn om het op een goede manier voor elkaar te krijgen. Net als de afgelopen jaren werken we zoveel mogelijk samen in de regio; maar niet alles kan regionaal, op onderdelen moeten we onze eigen keuzes maken. We geven daarom aan of we de acties lokaal of regionaal verzorgen.

A. Minimaal Vereist

Resultaat	Actie gemeente	Wanneer	Lokaal/ regionaal	college	raad
Omgevingsplan <i>(hoeft pas in 2028 volledig gereed te zijn)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - activiteit voor activiteit opschonen van lokale regels - bestaande planvoorraad op orde - analyse bruidsschat op lokaal ongewenste regels 	Doorlopend Gereed juli	Lok Lok Lok/reg	-	-
	<ul style="list-style-type: none"> - opleiding medewerkers (VTH, KCC en planvormers) 				
	<ul style="list-style-type: none"> - analyse lokale fysieke regels - bepalen uitgangspunten voor inrichting en structuur van het plan - voorbereidingen om vanaf 2021 wijzigingen te kunnen doorvoeren volgens regels van de wet (procedure, standaarden en inhoud) vanaf 2021 - harmoniseren en standaardiseren van begrippen, waar mogelijk 	Gereed jul aug	Lok Lok Lok	- + -	- + -
	<ul style="list-style-type: none"> - harmoniseren en standaardiseren van begrippen, waar mogelijk 	sep	Lok/reg	-	-
	<ul style="list-style-type: none"> - opleiding medewerkers die regels opstellen - verwerven en implementeren van software 	Doorlopend Juli	Lok/reg Reg	- -	- -
Aanvragen van vergunningen en meldingen kunnen ontvangen en behandelen	<ul style="list-style-type: none"> - verwerven en implementeren benodigde software - aanschaf en aansluiting digikoppeling - aansluiting oefenomgeving - aansluiting productieomgeving op het DSO om aanvragen vergunningen/meldingen te kunnen ontvangen 	Loopt Q2 Juli Q4	Reg Lok Reg Reg	-	-
	<ul style="list-style-type: none"> - checken of de indieningsvereisten in de bruidsschat voldoende zijn - zo niet, aanleveren indieningsvereisten aan DSO-LV in de vorm van toepasbare regels <p><i>Dit betreft de lokale regels die niet in de lijst topactiviteiten van het rijk staan</i></p>	Q1 Q2/3	Lok Lok	-	-
	<ul style="list-style-type: none"> - aanpassen werkprocessen (verkorte doorlooptijd en integrale toetsing) <p><i>Aandacht voor de mogelijkheid aanvraag analoog in te dienen</i></p>	Loopt	Reg/lok	-	-
	<ul style="list-style-type: none"> - beschrijven en inrichten van de werkprocessen 	Loopt	Reg/lok	-	-

	<ul style="list-style-type: none"> - afspraken met uitvoeringsdiensten over routing van meldingen en aanvragen - proces uitwerken voor afstemming tussen technische en ruimtelijke toets - opleiding medewerkers om aanvragen te kunnen beoordelen en om de nieuwe techniek te gebruiken - oefenen met de nieuwe werkprocessen - besluitvorming rond vergunningverlening: <ul style="list-style-type: none"> = op welke buitenplanse activiteiten wil de raad (bindend) adviesrecht = delegatiebesluit = op welke buitenplanse activiteiten is participatie verplicht = wanneer wordt de gemeentelijke adviescommissie om advies gevraagd - inregelen communicatie lopende aanvragen en meldingen 	<p>Q3</p> <p>Q2</p> <p>Q3/4</p> <p>Vanaf Q2</p> <p>Q2</p> <p>Q2</p> <p>Q3</p> <p>Q3</p> <p>Q3/4</p>	<p>Reg/lok</p> <p>Lok/reg</p> <p>Lok</p> <p>Lok</p> <p>Lok</p> <p>Lok</p> <p>Lok</p> <p>Lok</p> <p>Lok</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>-</p>
Verkennen initiatief	<ul style="list-style-type: none"> - organiseren vooroverleg+, in de vorm van Omgevingstafels - zo nodig afspraken maken met ketenpartners - aansluiting op de Dordtse procedure voor intake van initiatieven 	Q2	Lok/Reg	-	-
Instellen gemeentelijke adviescommissie rijksmonument	<ul style="list-style-type: none"> - gewenste invulling en inrichting - installeren adviescommissie - verbreden adviescommissie? - vaststellen kaders <p><i>NB Gebruik maken van de handreiking van de VNG</i></p>	Q2	lok	+	+

B. Lokaal noodzakelijk

Resultaat	Actie	Gereed	Lok/reg	college	raad
Vaststellen Omgevingsvisie	<ul style="list-style-type: none"> - opstellen visie - overleg met burgers en bedrijven, andere overheden, ketenpartners - gebruik maken van de gelijkstellingsbepaling - bekendmaken en beschikbaar stellen via LVBB en DSO-LV 	nov	Lok/reg afstemming	+	+
Aanpassen legesverordening	<ul style="list-style-type: none"> - is het nodig om de leges aan te passen? - splitsing ruimtelijke en technische toets - leges milieuvergunning 	Q3/4	lokaal	+	+
Herzien financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten	<p><i>Uitgangspunt is dat het takenpakket blijft zoals het is.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - effecten op takenpakket monitoren - eventuele acties bij opstellen jaarlijkse werkprogramma 	Vanaf najaar	Lokaal	+	
Financiële effecten invoering OW	In beeld brengen van de structurele financiële effecten van de invoering van de Omgevingswet	continu	Lok/reg		
Opstellen kadernota 2021	Een deel van de structurele financiële effecten kan niet opgevangen worden binnen de huidige budgetten. Het gaat om onontkoombare kosten.	Q 1/2	lok	+	+
Participatie door initiatiefnemers	<ul style="list-style-type: none"> - ontvangen en meewegen (kunnen motiveren) van de participatie bij vergunningaanvraag - besluit raad over verplichte participatie - stimuleren initiatiefnemers (=verplicht, gemeente kan eigen ambitieniveau kiezen) 	Q2/3	Lok	- + -	- + -
Vergunningen check	<p><i>De vragenbomen in het OLO werken straks niet meer. Om hetzelfde dienstverleningsniveau te houden moet je hiervoor nieuwe vragenbomen opstellen. Dit betreft vnl kappen, uitrit, reclame en alarminstallaties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aanschaffen software (is dezelfde software als voor de indieningseisen) - aanschaffen en aansluiten digikoppeling - opstellen toepasbare regels 	Q2 Q2 Doorlopend	Reg Lok Lok/Reg	-	-

	- voor zo ver nodig: opleiding medewerkers (voor maken toepasbare regels en interdisciplinaire afstemming hierover)	Q3	Lok/reg		
Algemene voorlichting over andere processen	- doelgroep analyse maken - aanpassen alle communicatie uitingen over vergunningen en plannen (extern) - wat verandert er voor bewoners en bedrijven (extern) - informatie over de implementatie (intern) <i>NB De VNG ontwikkelt kant en klaar materiaal</i>	Vanaf feb	Lok/reg	-	-
Consequenties beleidsvernieuwing	<i>Op verschillende beleidsterreinen verandert de regelgeving. Dit leidt tot extra werk en geld.</i> - Analyse waar dit aan de orde is en wat het betekent - Acties uitzetten -	Q2	lok	-	-

NB

De VNG heeft voor veel acties standaard materiaal en voorbeelden ontwikkeld. Het is het meest praktisch om die als basis te gebruiken. De planning hangt daarmee enigszins af van het beschikbaar komen van het materiaal.

=====